

Blocaj între operatori și Electrificare CFR SA pe energia de tracțiune destinată acestui an

21 Martie 2023

FOTO cu rol pur ilustrativ

Operatorii privați acuză Electrificare CFR de practici incorecte. Operatorii privați de transport feroviar de marfă acuză Electrificare CFR că firma de stat plătește energia cumpărată cu banii percepuți operatorilor în avans. Mai mult, aceasta și-ar aplica cota de profit nu doar pe propriile cheltuieli, ci pe întregul preț. Astfel, s-a ajuns la un blocaj între operatori și Electrificare CFR SA.

Într-o analiză remisă Club Feroviar, Organizația Patronală a Societăților Feroviare Private din România (OPSFPR) detaliază obiecții pe care le are privind propunerile de contract înaintate recent de Electrificare CFR SA pe acest an. Redăm analiza OPSFPR și principalele cerințe formulate pentru contractul valabil aprilie – decembrie 2023.

Modelul de contract propus trebuie să fie bilateral, nu trilateral

Modelul de contract propus (de Electrificare CFR SA operatorilor – n.red.) nu ar urmări un format standard minimal care să aibă ca obiect serviciul de furnizare al energiei electrice, de către SC Electrificare CFR SA operatorilor de transport feroviar (OTF). Se propune un contract tripartit în care este parte și administratorul legal al infrastructurii feroviare publice, inclusiv al rețelelor electrice feroviare, C.N.C.F. CFR S.A. desemnat în această calitate conform Legii 202/2016 cu modificările și completările ulterioare și care face practic transportul și distribuția energiei electrice în rețeaua feroviară.

Obiectul contractului propus care se dorește a fi încheiat între SC Electrificare CFR SA și OTF trebuie să fie numai acela de furnizare de energie electrică, deci trebuie să fie diferit de cel al transportului/distribuției de energie electrică, spun operatorii privați. Ei menționează prevederi legale:

Articolul 34 – Linii directe, alin. (1) al Directivei 2009/72/CE prevede că “Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite:

(b) tuturor clienților eligibili stabiliți pe teritoriul lor să fie alimentați printr-o linie directă de către un producător și de către întreprinderile furnizoare”.

Eligibilitatea accesului unui OTF pe liniile feroviare electrificate este obiectul unui contract separat între CNCF CFR SA și OTF, încheiat conform prevederilor legale.

Convenția propusă, așa cum este numită de furnizor, nu poate să aibă decât un caracter strict tehnic, să fie tripartită și fără a avea un caracter discriminatoriu din perspectiva accesului furnizorilor terți sau direct a operatorilor de transport feroviar la rețeaua de infrastructură electrică conform legislației europene aplicabilă și în țara noastră (vezi *Directiva 2009/72/CE, Regulamentul 2019/943 și Directiva 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului) privind piața internă de energie electrică, transpuse și în legislația românească prin Legea energiei electrice și gazelor naturale 123/2012 cu modificările și completările ulterioare, și Legea 357/2022 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică.*

Blocaj între operatori și Electrificare CFR SA

Or, scrie OPSFPR, convenția propusă prin anexa 3 din propunerea de Contract nu are ca obiect elemente de natură tehnică, ci dimpotrivă, toate prevederile pe care le cuprinde sunt de natură comercială și fac referire la două relații comerciale independente, care nu pot fi interconținuate, respectiv CNCF CFR SA – OTF și SC Electrificare SA – OTF.

În această schimbare totală de paradigmă dată de cadrul legal, articolele 2 și 3 din Anexa 3 a propunerii de contract devin caduce.

Tariful de furnizare, unic pe tot lanțul

Referitor la nivelul “tarifului de furnizare” propus pentru serviciile prestate pentru operatorii de transport feroviar, acesta nu poate face obiectul unor discuții/consultări/negocieri bi sau multipartite, după cum nu poate face nici obiectul unor impuneri, altele decât cele prevăzute de Legea 202/2016.

Noțiunile introduse de furnizor, respectiv “cheltuieli de furnizare” și “cota de profit” nu se regăsesc nici în structura de tarifare stabilită de OUG 27/2022, dar nici în legea specificată mai sus, care reglementează toate activitățile care se desfășoară pe calea ferată, inclusiv tarifarea pentru serviciile conexe.

Conform legislației în vigoare, “tariful de furnizare” trebuie să fie unic pe întreg lanțul de intermediere de la producător la consumatorul final, să fie transparent și să se regăsească doar în factura finală emisă de SC Electrificare CFR către OTF.

Achiziția energiei din piețe, transparentă

Referitor la politicile de achiziție a energiei electrice din piețe, din moment ce prețul de achiziție se regăsește integral în facturile finale plătite de operatorii de transport feroviar OPSFPR cere ca oportună introducerea unor prevederi contractuale legate de transparență în formarea prețului.

„În baza planificărilor consumurilor anuale și lunare, transmise de către consumatori furnizorului și a plății cu regularitate a sumelor cuprinse în facturi, operatorii de transport feroviar au așteptarea din partea furnizorului de a încheia contracte de achiziție a energiei electrice pe perioade lungi de timp la prețuri avantajoase, direct cu producătorii de energie, așa cum permite legislația actuală, (80% din producția de energie electrică producătorul este obligat să vândă prin contracte bilaterale direct consumatorilor) astfel încât sintagma “de pe piețele OPCOM” să nu însemne apelarea cu frecvență mare la achiziții pe PZU, ci doar cu titlu de excepție justificată de erorile de prognoză (trafic feroviar) datorate OTF și nicidecum de deficit de numerar al furnizorului sau alte practici de tranzacționare.

Referitor la construcția contractuală dintre **SC Electrificare CFR SA** și OTF pentru perioada 1.04 – 31.12.2023, OPSFPR face următoarele precizări:

- Construcția propusă de furnizor legată de contravaloarea prestației/valoarea contractului de furnizare nu trebuie să aibă neapărat legătură cu sistemul de contabilitate al operațiunilor de furnizare a energiei electrice (EE) prevăzut de

cadrul legal în vigoare (vezi OUG 27/măr. 2022 cu modificări și completări ulterioare).

•
OUG 27/2022 menționează expres la Art. 2, alin (1) ca:

Prețul final facturat prevăzut la art. 1 alin. (1) și (2) se stabilește de către fiecare furnizor ca sumă a următoarelor componente, după caz:

- a) componentă de achiziție stabilită în condițiile prevăzute la art. 3;*
- b) componentă de furnizare stabilită în condițiile prevăzute la art. 4;*
- c) componentele reprezentate de tarifele reglementate/ stabilite conform reglementărilor Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei în vigoare pe perioada de aplicare a prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, pentru serviciile prestate de către operatorii rețelelor/sistemelor de distribuție și transport al energiei electrice/gazelor naturale, inclusiv pentru serviciile prestate de către operatorii depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale;*
- d) componentele reprezentate de TVA, accize, contribuția aferentă schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, contravaloarea certificatelor verzi aferente sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile.^{3^1}: “Furnizorii au obligația de implementare în sistemul informatic a prevederilor privind factura la gaze naturale/energie electrică astfel încât să fie aplicate în mod unitar începând cu facturile aferente consumului de energie electrică/gaze naturale din luna aprilie 2023*

La alin (3) al aceluiași articol se face trimitere la un sistem informatic, obligatoriu începând cu 1.04.2023, care să facă din facturare un instrument “corect, transparent, clar, lizibil și ușor de înțeles” de către consumatori, după modelul de formare a prețurilor finale prevăzut la alin 1.

Propunerile SC Electrificare CFR SA privind valorile contractului fac referire la termeni care nu se regăsesc în modul de formare a prețului prevăzut de OUG 27/2022, respectiv “cota de profit” și “cheltuieli de furnizare”. Primul presupune o valoare procentuală la o baza nedefinită în termeni contractuali, cu atât mai puțin în Ordonanță, iar celălalt face trimitere la norme contabile generale și nicidecum la cel de formare a prețului final al energiei electrice furnizate.

„Referitor la formarea componentei de achiziție care împreună cu prețul unitar al energiei de echilibrare și prețul certificatelor verzi, constituie partea variabilă din prețul unitar facem următoarele precizări:

- Furnizorul este obligat și trebuie să acționeze într-o relație de independență funcțională, managerială și administrativ contabilă față de CNCF CFR SA, care este operator de distribuție concesionar.
- Furnizorul trebuie să cumpere dintr-un mix de producție, energie pe care o livrează consumatorilor, la cel mai bun preț posibil de obținut, prin contracte bilaterale conform previziunilor și legislației. Abaterile de la previziuni, care pot fi puse doar parțial pe seama unor operatori de transport feroviar, sunt penalizate prin nevoia de achiziție de energie electrică de pe piață pentru ziua următoare (PZU) la prețuri superioare celor din contractele bilaterale pe termen lung, iar ponderea PZU în mixul de achiziții trebuie să fie limitat corespunzător. Evident, abaterile care nu pot fi anticipate pentru ziua următoare se penalizează pe piața de echilibrare, imputabile OTF în cuantumul de 5% stabilit prin lege, dar aici intervine cuantumul și costul asigurării reliefată contractual de relația cu partea responsabilă cu echilibrarea (PRE) desemnată.

OPSFPR: Afaceri cu banii operatorilor

Relația contractuală propusă de furnizor are la bază, în mod atipic, avansuri substanțiale – parțiale, cu plata în numerar, sau la valoarea totală estimată prin scrisori de garanție bancară. Aceasta face din societatea de electrificare feroviară un administrator de disponibilități financiare, iar orice operațiuni legale speculative în scop de realizare de profit trebuie aduse la cunoștința plătitorilor, de aceea solicităm transparență operațiunilor de piață privind achiziția de energie.

Având în vedere prevederile modelului de contract, precum și modul de lucru actual, considerăm că nu se justifică constituirea unei garanții de plată, întrucât în prezent clienții plătesc în avans cantitatea de energie consumată, iar această plată în avans poate fi considerată drept o garanție de plată.

Prin modul actual de lucru, prin plata în avans a unei sume (suma care reprezintă mai mult decât valoarea reală a energiei electrice de tracțiune consumată efectiv pentru luna respectivă), această cerință a furnizorului reprezintă, practic, o creditare în avans și poate fi acceptată drept o garanție de plată.

Facturarea în avans acoperă în totalitate consumul de energie

Din analiza perioadei ultimului trimestru al anului 2022, se poate constata că factura de avans acoperă în totalitate valoarea lunară a consumului de energie electrică de tracțiune, astfel încât considerăm că această plată în avans, plată efectuată mereu cu 2 luni în avans față de realizarea consumului de energie, poate fi considerată o garanție de

plată care cumulată cu garanția existentă în prezent acoperă în totalitate valoarea garanției actualizate și solicitate.

În cazul în care se insistă asupra avansului, propunem rămânerea la varianta actuală (50%), sau o variantă de 75% a mediilor valorice pe ultimele 3 luni închise cu plată. Actualmente, la toate facturile de regularizare se constată că plata OTF este de 120-130% în avans.

În cazul în care furnizorul de energie electrică la firul de contact, care este un furnizor atipic și care se încadrează în activitatea de servicii pe calea ferată și care trebuie să respecte prevederile Legii 202/2016 privind tarifele practicate pentru serviciile oferite OTF, liberalizarea pieței de energie pentru transportul feroviar se poate face în prima fază prin alocarea dreptului OTF de a-și cumpăra, prin relație bilaterală, energia electrică necesară direct de la un producător, iar furnizorul trebuie să asigure prin relații contractuale specifice transportul și distribuția și să furnizeze energia necesară conform contractului de furnizare încheiat cu fiecare operator în parte.

Cota de profit nu se aplică la prețul Mwh

OPSFPR atrage atenția asupra modului în care a fost stabilit tariful de furnizare. „Modalitatea de calcul al acestuia încalcă prevederile Legii 202/2014 referitoare la tarificare și unde la Art.3-Definiții la punctul 21 specifică foarte clar că: “profit rezonabil – o rată a rentabilității capitalului propriu, care nu poate depăși 3% și care ține seama de risc, inclusiv la adresa venitului, sau de absența riscului suportat de operatorul infrastructurii de servicii”. Procentul de 3% se aplică la total cheltuieli făcute de furnizor, nu la valoarea medie calculată a Mwh, adică la 11,93 cheltuieli de furnizare.

În concluzie, valoarea tarifului de furnizare nu poate depăși:

11,93 lei cheltuieli furnizare + 0,36 lei profit = 12,29 lei/Mwh”, scrie OPSFPR.

Potrivit documentului consultat de **Club Feroviar**, OPSFPR a propus refacerea draftului de Contract care va trebui să cuprindă toate propunerile, legale, făcute de OTF și OPSFPR pentru a fi transmise cât mai urgent beneficiarilor.

Sursa: <https://clubferoviar.ro/>